

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 17-10-2023 r.

Znak: WZPS-3.431.3.1.2023.IS

**Pan
Krystian Sominka
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Kamieniu Pomorskim**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 2285) zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 29 – 31 sierpnia 2022 r. kontrolę kompleksową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim. Czynności kontrolne prowadzone były w siedzibie kontrolowanej jednostki. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli. Zakres kontroli obejmował realizację zadań powiatu wynikających z art. 19, art. 20 i art. 112 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, strukturę organizacyjną jednostki oraz kwalifikacje zawodowe pracowników.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 31 sierpnia 2023 r., przedstawiam Panu wystąpienie pokontrolne.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami¹.

Ustalono, że w kontrolowanym okresie, Dyrektor oraz pracownicy socjalni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim posiadają kwalifikacje określone w art. 122 ust. 1 oraz art. 116 i art. 156 ustawy o pomocy społecznej.

Wskazana w treści protokołu na str. 4 „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kamieńskiego na lata 2016-2022”, którą przyjęto Uchwałą Nr XIV/80/2016 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 4 kwietnia 2016 r. i zmieniono Uchwałą Nr XVI/104/2016 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 8 września 2016 r., posiadała

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

wszystkie elementy określone w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, obowiązującej w kontrolowanym okresie. W treści protokołu na str. 5 wskazano, że Strategia nie diagnozowała potrzeb w zakresie prowadzenia mieszkań chronionych wspieranych przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych oraz osób innych niż młodzież opuszczająca pieczę zastępczą i placówki. Diagnozie nie poddano również potrzeb dotyczących prowadzenia domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Ponadto Strategia nie była poddawana ewaluacji i monitoringowi, a także nie była przedstawiana w formie rocznych sprawozdań przedkładanych Zarządowi Powiatu, co było sprzeczne treścią ww. dokumentu planistycznego (str. 99). W wyniku powyższego ustalono, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim nie koordynowało realizacji Strategii, co stanowi naruszenie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej,

W treści protokołu na str. 6 wskazano, że w kontrolowanym okresie Centrum realizowało zadanie własne w zakresie prowadzenia poradnictwa specjalistycznego dla mieszkańców powiatu kamieńskiego, znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych.

Dyrektor poinformował, że w okresie objętym kontrolą Centrum nie udzielało świadczeń, o których mowa w art. 19 pkt 6 i pkt 7 ustawy o pomocy społecznej, ponieważ po pomoc nie zgłaszały się osoby określone w art. 88 ww. ustawy. Wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych, usamodzielniono na podstawie przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Powyższe ustalenia sformułowano w treści protokołu na str. 7.

W kontrolowanym okresie na terenie powiatu kamieńskiego funkcjonował jeden ponadgminny Dom Pomocy Społecznej w Śniatowie dla 75 dla osób przewlekle somatycznie chorych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wydawania decyzji umieszczających w DPS.

W treści protokołu na str. 9 wskazano, że w okresie objętym kontrolą Powiat nie prowadził mieszkań chronionych. W związku z czym należy uznać, że w okresie poddanym kontroli, tj. w latach 2021 – 2022 nie realizował zadania własnego określonego w art. 19 pkt 11 ustawy o pomocy. Dyrektor wyjaśnił, że w 2019 r. podejmował działania zmierzające do utworzenia mieszkania chronionego na terenie powiatu kamieńskiego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 – 2020, w Poddziałaniu 7.6 – wsparcie rozwoju usług publicznych świadczonych interesie ogólnym. Jednak z obawy na istniejące ryzyko zwrotu środków, w przypadku niespełnienia niezbędnych warunków, tj. nieutrzymania trwałości projektu przez kolejne 3 lata od zakończenia realizacji projektu oraz zapewnienia wsparcia minimum 16 osobom, Zarząd Powiatu podjął decyzję o nieprzystępowaniu do realizacji projektu.

Dodatkowo w treści protokołu na str. 10 wyszczególniano, że w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2022, nie dokonano diagnozy potrzeb w badanym obszarze. Natomiast na str. 5 protokołu wskazano, że w strategii nie przeanalizowano potrzeb w zakresie prowadzenia domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Należy zaznaczyć, że każdy organ administracji publicznej jest zobowiązany

do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy. Tylko w przypadku, gdy zostanie ustalone, że brak jest potrzeby realizacji danego zadania, zadanie może nie być realizowane. W zakresie pomocy społecznej, ocena czy zadanie wymaga realizacji, jest dokonywana w strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz w ocenie zasobów pomocy społecznej. Ocena taka jest wymagana w przypadku mieszkań chronionych i domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w szczególności z uwagi na to, że zgodnie z art. 19 pkt 11 prowadzenie takich mieszkań dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, jest zadaniem własnym powiatu.

Jeżeli powiat nie prowadzi samodzielnie tego typu placówek, może zlecić ich prowadzenie podmiotowi niepublicznemu, który działa w tym zakresie na jego terenie lub podpisać porozumienie z inną jednostką samorządu terytorialnego w celu zabezpieczenia realizacji tego zadania.

W okresie poddanym kontroli na terenie Powiatu nie funkcjonował ośrodek interwencji kryzysowej. W powiecie kamieńskim realizowany był Projekt "Regionalne Pogotowie Kryzysowe" finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, Osi priorytetowej VII Włączenie społeczne, Działania 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. W ramach programu powstał Regionalny Punkt Centrum Kryzysowego przy ul. Szpitalnej 10 w Kamieniu Pomorskim. Dodatkowo Dyrektor Centrum poinformował, że w kontrolowanym okresie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, na mocy porozumienia współpracowało ze Stowarzyszeniem „SOS dla Rodziny” w Szczecinie, które prowadzi Punkt Lokalny Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem w Kamieniu Pomorskim. Przedmiotem porozumienia było wsparcie psychologiczne i prawne osób pokrzywdzonych przestępstwem, świadków biorących udział w postępowaniu karnym i ich najbliższych. Dyżury w ww. Punkcie Lokalnym Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem były pełnione, zgodnie z harmonogramem, tj. we wtorki i środy w godz. 15⁰⁰ – 20⁰⁰. Osoby potrzebujące pomocy obejmowane były wsparciem psychologa i radcy prawnego. W kontrolowanym okresie, w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem SOS dla Rodziny w Szczecinie, zapewniano także schronienie osobom, które w wyniku doznanego przestępstwa wymagają ochrony przed sprawcą. Schronienie miało być zapewniane na terenie Miasta Szczecin i uzależnione od potrzeb beneficjenta, skutków przestępstwa oraz toczącej się sprawy karnej. Od chwili podpisania porozumienia nie było konieczności zapewnienia schronienia dla mieszkańców powiatu. Zgodnie z art. 47 ustawy o pomocy społecznej interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, w tym cudzoziemców wskazanych w art. 5a ustawy o pomocy społecznej. Natomiast przyjęta i upowszechniona przez Centrum organizacja pracy nie zabezpiecza przyznawania natychmiastowej pomocy wszystkim osobom w kryzysie. Z uwagi na to, poinstruowano Dyrektora Centrum, że Powiat ma obowiązek zabezpieczać potrzeby osób znajdujących się w różnych sytuacjach,

wymagających wsparcia w ramach interwencji kryzysowej. W związku z powyższym odstępuję od wydania zalecenia pokontrolnego w tym zakresie.

W treści protokołu na str. 11 wskazano, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udzielało mieszkańcom Powiatu informacji o prawach i uprawnieniach. Informacje o harmonogramach udzielania pomocy w ramach interwencji kryzysowej znajdowały się na stronie BIP jednostki oraz na tablicy ogłoszeń.

W kontrolowanym okresie Centrum realizowało zadania z zakresu doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu oraz z zakresu szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej, po uprzednim zdiagnozowaniu potrzeb w tym zakresie.

W treści protokołu na str. 13 wskazano, że w okresie poddanym kontroli, zgodnie z art. 19 pkt 16 ustawy o pomocy społecznej, Powiat podejmował działania wynikające z rozeznaczonych potrzeb i realizował szereg programów osłonowych. Ponadto Powiat realizował powiatowe programy, opracowane na podstawie wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Centrum realizowało zadanie z zakresu sporządzania sprawozdawczości określone w art. 19 pkt 17 i art. 112 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej. W kontrolowanym okresie Centrum składało Radzie Powiatu wymagane ustawowo sprawozdania ze swojej działalności, wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Ponadto przysyłało do Wojewody Zachodniopomorskiego sprawozdania roczne w wersji elektronicznej, przy pomocy modułu Centralnej Aplikacji Statystycznej, w terminach określonych w CAS.

W myśl art. 19 pkt 18 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy, sporządzenie *Oceny Zasobów Pomocy Społecznej*, zgodnie z art. 16a. W związku z powyższym, w kontrolowanym okresie przedmiotowy dokument był sporządzony i przekazany Radzie Powiatu w Kamieniu Pomorskim oraz sejmikowi województwa zgodnie z terminami określonymi w art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. W wyniku analizy dokumentu ustalono, że sporządzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 r. nie zawiera wniosków i rekomendacji. W treści protokołu (str. 14) wskazano, że Dyrektor Centrum został pouczony, że ww. ocena, wraz z rekomendacjami, jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. W związku z powyższym odstępuję od wydania zalecenia w tym zakresie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim nie prowadzi powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Natomiast na terenie Powiatu funkcjonują: Warsztat Terapii Zajęciowej w Kamieniu Pomorskim, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kamieniu Pomorskim oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Wolinie, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Wolinie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadzało kontrole ww. warsztatów, na podstawie z art. 10b ust. 6a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 100 ze zm.).

Ustalono, że Powiat realizował Programy, wskazanie w treści protokołu na str. 13, które wpisują się w zadanie określone w art. 20 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w powiecie kamieńskim realizowany był Projekt "Regionalne Pogotowie Kryzysowe" finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, Osi priorytetowej VII Włączenie społeczne, Działania 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. W ramach programu powstał Regionalny Punkt Centrum Kryzysowego przy ul. Szpitalnej 10 w Kamieniu Pomorskim.

W kontrolowanym okresie Centrum posiadało plany kontroli zewnętrznych, które uwzględniały kontrole w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Kamieniu Pomorskim i Wolinie. Natomiast Dom Pomocy Społecznej w Śniatowie nie został ujęty w ww. planach. W związku z powyższym Dyrektor Centrum wyjaśnił, że do 2020 r. w planie kontroli ujmowano Dom Pomocy Społecznej w Śniatowie. Natomiast od 2021 r., zgodnie z opinią kancelarii prawnej obsługującej jednostkę, plan kontroli obejmujący Dom Pomocy Społecznej w Śniatowie powinien zostać wprowadzony odrębnym zarządzeniem Dyrektora PCPR w Kamieniu Pomorskim, po uprzednim uzyskaniu upoważnienia od Starosty Kamieńskiego. W związku z tym w 2022 r., na podstawie zarządzenia nr Or.120.72.2022.mSch Starosty Kamieńskiego z dnia 1 sierpnia 2022 r., została przeprowadzona kontrola doraźna w Domu Pomocy Społecznej w Śniatowie. Przedmiotem kontroli była realizacja i jakość świadczonych usług opiekuńczych oraz przestrzeganie praw mieszkańców DPS. Działalność jednostki została oceniona pozytywnie, nie wydano zaleceń pokontrolnych.

W kontrolowanym okresie, do Dyrektora PCPR nie było skarg na pracowników Centrum. Natomiast w 2021 r., do Starosty Kamińskiego, wpłynęła skarga na postępowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim, która została uznana za bezzasadną.

Za stwierdzone w niniejszym wystąpieniu uchybienia odpowiedzialna była osoba, która zajmowała stanowisko Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim w okresie od 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

Zalecenia zwykłe:

w obszarze dokumentów programowych:

1. dokonanie analizy potrzeb w zakresie prowadzenia mieszkań chronionych określonych w art. 19 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, funkcjonujących na podstawie art. 53 ww. ustawy - z wykorzystaniem pozyskiwania informacji ze zróżnicowanych źródeł (np. organizacje pozarządowe, oświata, podmioty lecznicze, komórki organizacyjne urzędu gminy, środowisko lokalne w tym liderzy, np. sołtysi) oraz sporządzenie jej w formie dokumentu. Następnie, w zależności od poczynionych ustaleń podjęcie stosownych działań (np. w przypadku decyzji o konieczności utworzenia mieszkania chronionego,

rozważenie możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach realizacji Programu „Za Życiem”, zawarcie porozumień, itp.),

2. dokonanie analizy potrzeb w zakresie utworzenia domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży określonych w art. 19 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, funkcjonujących na podstawie art. 47 ust. 4 ww. ustawy - z wykorzystaniem pozyskiwania informacji ze zróżnicowanych źródeł (np. organizacje pozarządowe, oświata, podmioty lecznicze, komórki organizacyjne urzędu gminy, środowisko lokalne w tym liderzy, np. sołtysi) oraz sporządzenie jej w formie dokumentu. Następnie, w zależności od poczynionych ustaleń podjęcie stosownych działań (np. w przypadku decyzji o konieczności utworzenia domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rozważenie możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach realizacji Programu „Za Życiem”, zawarcie porozumień, itp.)
3. koordynowanie realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 112 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej,

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z upoważnienia
Wojewody Zachodniopomorskiego
Tomasz Wójcik
I Wicewojewoda Zachodniopomorski

Właściwy podpis i pieczęć na oryginale

Do wiadomości:

Pan Józef Malec
Starosta Kamieński